

**Навчально-методичний центр
цивільного захисту та безпеки
життєдіяльності Миколаївської області**

ПОРАДНИК

**ПРАВИЛА,
що збережуть тобі життя
(для дітей)**

м. Миколаїв

Автори:

Яценко М.Д. – завідувач обласних та міста Миколаєва курсів удосконалення керівних кадрів навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області

Хоружа Л.І. – майстер виробничого навчання циклу практичної підготовки обласних та м. Миколаєва курсів удосконалення керівних кадрів

Рецензенти:

Жуковський С.Є. – начальник навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області.

Чолпан О.Б. – заступник начальника навчально-методичного центру цивільного захисту та безпеки життєдіяльності Миколаївської області з навчальної та виробничої роботи.

Рекомендовано Департаментом освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Правила безпечної поведінки з незнайомими людьми.....	5
2. Правила поведінки під час пожежі	7
3. Правила пожежної безпеки під час відпочинку в лісі.....	9
4. Правила поведінки під час грози	10
5. Правила поведінки на воді	12
6. Правила поведінки при тепловому (сонячному) ударі	14
7. Правила поведінки на льоду	15
8. Правила поведінки при ожеледиці та бурульках..	18
9. Правила безпеки при поводженні з газом.....	18
10. Правила безпеки поводження з електричними приладами	21
11. Правила збирання грибів та зустріч з отруйними рослинами	23
12. Правила безпечної поведінки з тваринами	25
13. Правила безпеки на дорозі	26
14. Правила поведінки при розливі ртуті	28
15. Правила поведінки при виявленні сторонніх предметів у будинку	29

ВСТУП

Дитина повинна самотійно вирізняти основні небезпечні чинники довкілля, знати правила безпечного перебування вдома, у школі, на вулиці, на воді, на льоду, на дорозі...

Основна мета poradника – якомога повніше підготувати дітей до розв'язання складних життєвих ситуацій, навчити їх захищати себе від небезпеки, а також запобігти дитячому травматизму.

Діти – допитливі та безстрашні, вони ще не здобули негативного життєвого досвіду. Саме тому ризик, що вони потраплять у небезпечну ситуацію, дуже великий. Крім того, усім відомо: часто повторювані заборони на дітей не діють, адже зазвичай малята не звертають уваги на частку «не», сприймаючи заборону як керівництво до дій. Тому дорослі мають шукати інші шляхи до дитячої свідомості, щоб спонукати їх замислюватися над власними вчинками, формувати у малечі свідоме розуміння наслідків необачної поведінки, як особистої, так і оточуючих. Потрібно також мати на увазі, що кожна проблема має дві сторони. Навчаючи дітей безпечній поведінці, важливо не залякати їх, не зламати їхньої природної допитливості та зацікавленості оточуючим світом.

Дотримання дітьми правил безпечної поведінки та захисних принципів обов'язково допоможе їм у різних життєвих ситуаціях.

1. Правила безпечної поведінки з незнайомими людьми

На вулиці:

* Будь ввічливим та привітним у спілкуванні з людьми. Така поведінка викликає позитивне відношення до тебе серед оточуючих.

* Тримайся подалі від незнайомих людей, які поводять себе не добре, уникай будь-яких розмов із ними. Намагайся не відповідати на грубість і нахабство тим же. Краще промовчати або зробити влучне зауваження про невихованість грубіяна.

Не грайся на вулиці допізна

* Ніколи не йди гуляти на вулицю, не повідомивши батьків чи інших близьких тобі людей про те, куди ти ідеш і з ким.

* Якщо ти загубив батьків у незнайомому місці, стій там, де ти загубився. Якщо ти не можеш їх знайти, звернись про допомогу до поліції чи інших дорослих.

* Якщо ти відчуваєш, що хтось переслідує тебе, намагайся скритися від нього, але не заходь у безлюдні місця.

* Ніколи не погоджуйся йти з незнайомими людьми до чужого під'їзду, підвалу або інших безлюдних місць.

* Намагайся не показувати на вулиці серед великої кількості людей свої дорогі речі (мобільний телефон, гроші, інші коштовності).

* Не приймай від незнайомих людей ласощі, подарунки.

* Якщо біля тебе зупиняється авто і незнайома людина звертається з якимось проханням, головне – не підходь надто близько до машини.

* Якщо запитання тобі здаються сумнівними, то ввічливо скажи незнайомцю, що ти поспішаєш; ні в якому разі не сідай до машини, що б тобі не пропонували.

* Якщо ти бачиш на вулиці, у транспорті коробку, сумку, згорток, пакет – не чіпай їх.

Будь уважним!

- Якщо ти опинився вдома без батьків, нікому чужому або малознайомому не відчиняй двері.
- На питання чужих людей, чи є тато, мама, краще відповісти, що батьки зараз відпочивають вдома.
- На телефонні дзвінки із запитаннями, чи є, та коли повернуться батьки з роботи, потрібно відповідати, що вони зайняті, та запитати, кому та куди їм потрібно зателефонувати.
- Не запрошуй додому малознайомих хлопчиків та дівчаток.
- Не вихваляйся перед оточуючими про те, які є у вашій квартирі дорогі речі.
- Дуже правильно роблять діти, які знайомлять батьків зі своїми друзями.
- Не лякайся, якщо, знаходячись вдома, почуєш, що хтось намагається відчинити вхідні двері, а голосно спитай „Хто там?“.
- Якщо двері продовжують відчиняти чужі люди - буде правильним зателефонувати „102“ (телефон виклику поліції), точно вказати адресу та прізвище, після чого з балкону або з вікна покликати сусідів або оточуючих на допомогу.
- Не залишай в дверях записок - це привертає увагу сторонніх.

- Будь уважним з ключами від квартири - не губи, не залишай під половином, у поштовій скриньці та у інших місцях.
- У разі, якщо ти загубив ключі або не пам'ятаєш, де залишив їх, важливо одразу повідомити батьків та замінити замки в дверях.

2. Правила поведінки під час пожежі

Треба завжди пам'ятати, що необережне поводження з вогнем може призвести до найбільшої серед бід – ПОЖЕЖІ!

Якщо у квартирі або будинку почалася пожежа, найголовніше - не панікувати! Необхідно негайно повідомити про це пожежну частину: **телефонуй за номером 101** – чітко і ясно назви адресу і місце виникнення пожежі. Повідом сусідів.

Якщо є можливість, то спробуй погасити вогонь засобами, що є під рукою:

- невеликі джерела пожежі можна гасити мокрою ганчіркою (ударами зверху) або мокрим віником (розмазуючи воду по палаючій поверхні);

- якщо вогонь розростається, необхідно відкрити усі крани з водою на повну потужність. Нехай вода переливається у ванну: зачерпувати воду відром з ванни швидше, ніж чекати, поки відро наповниться з крану;

якщо у кімнаті є вазони з квітами, то землю з них можна використати для гасіння вогню;

- не витягай з вогню предмети, що горять – це сприяє поширенню пожежі. Гаси вогонь (водою або землею) із країв до центру;
- при гасінні пожежі намагайся не відчиняти вікна і двері, бо доступ повітря підсилить вогонь.

Якщо погасити пожежу до прибуття пожежників неможливо, необхідно з іншими мешканцями будинку, не створюючи паніки, вийти на вулицю, використовуючи для цього сходові марші або пожежні драбини між балконами.

- Покидай приміщення, пригнувшись якнайнижче, адже дим направляєється вгору.
- При пожежі не спускайся у ліфті, бо може відключитися електрика.
- По можливості змочи якусь тканину, прикрий нею ніс і рот.
- Під час переходів через задимлені ділянки затримуй дихання. Варто 2-3 рази вдихнути дим - і можна знепритомніти через отруєння чадним газом, що призведе до загибелі.

Ознаки отруєння чадним газом

- запаморочення;
- блювота;
- головний біль;
- червоний колір обличчя;
- непритомність.

Перша допомога при отруєнні чадним газом

- Постраждалого необхідно винести на свіже повітря.
- Негайно викликати швидку медичну допомогу за **телефоном 103**.

Якщо вогонь палає у коридорі, на сходах тощо, і неможливо вибратися назовні, залишайся у своїй квартирі, щільно зачини двері, затули щілини мокрими ганчірками, повісь ковдру, килим або будь-що інше.

В разі загоряння дверей твоєї квартири поливай їх зсередини водою. Якщо дим проникне до квартири, пересувайся якнайнижче до підлоги, там завжди є свіже повітря. Відчини вікно або вийди на балкон і голосно клич на допомогу.

Якщо потрібно когось витягнути з вогню, обв'яжися дротом (мочною мотузкою), вручи вільний кінець потерпілому. Зав'яжи рот і ніс мокрою хустинкою, накрійся мокрою ковдрою або змочи одяг водою і, пригинаючись якомога нижче, заходь у приміщення.

НЕ ДОПУСКАЙ ЖАРТІВ У ВИКЛИКАХ ПОЖЕЖНОЇ СЛУЖБИ!

3. Правила пожежної безпеки під час відпочинку в лісі

Причинами пожежі в лісі можуть стати блискавка або засуха, але основною причиною виникнення пожеж у лісі є необережність людини.

Пам'ятайте, що украй небезпечно:

- кидати палаючі сірники;
- палити суху траву;
- розводити вогнища;
- залишати в лісі скляні пляшки, банки, промаслені або просочені іншою горючою речовиною шматки тканини.

ПАМ'ЯТАЙ! Особи, які зчинили пожежу в лісі несуть відповідальність.

4. Правила поведінки під час грози

ПАМ'ЯТАЙТЕ ЦІ ПРОСТІ ПРАВИЛА

Не можна ховатися під високі дерева, особливо поодинокі

На відкритому просторі краще присісти. Тіло повинно мати якнайменше точок дотику

Не створюйте протягів.
Зачиніть вікно

Не заходьте у воду

У горах тримайтеся подалі від вершин. Не торкайтеся мокрих скель

Не біжіть

Під час грози вимкніть
мобільний телефон

Не торкайтеся металевих
предметів

Складіть парасольку

Вимкніть телевізор.
Не вмикайте
електроприлади

5. Правила поведінки на воді

Для того, щоб відпочинок на воді приніс тільки задоволення необхідно дотримуватись певних правил:

- Купатися можна тільки у спеціально відведених та обладнаних для цього місцях.
- Безпечніше відпочивати на воді у світлу частину доби.
- Купатися краще в спокійну безвітряну погоду при температурі води - не нижче +20С, повітря - не нижче +24С.

- Після прийняття їжі купатися можна не раніше, ніж через 1,5-2 години.

- У воду заходити слід повільно: постій і почекай, дозволяючи тілу пристосуватися до температури води. Перед зануренням у воду необхідно змочити обличчя і плечі. Це особливо важливо для тих, хто купається вперше в сезоні, а також для тих, хто особливо чутливо сприймає холод.

- У воду слід входити неспішно, обережно пробуючи дно ногою. Якщо не вмієш плавати, не заходь у воду глибше пояса, щоб не оступитися і не потрапити на глибоке місце, в яму, чи не опинитися на сильній течії.

- У воді варто бути не більше 15 хвилин. Перебуваючи у воді, не стій на одному місці, активно

рухайся, плавай. Не купайся аж доти, поки тобі не стане холодно, бо при переохолодженні у воді наступає різке скорочення м'язів, що несе за собою зупинку дихання. При перших ознаках переохолодження негайно виходь з води, переодягнися у сухий одяг, зроби декілька фізичних вправ, простих рухів, присідань або побігай.

- Ніколи не плавай наодинці. Не запливай далеко, особливо за буї, оскільки можна не розрахувати свої сили.

Навчися відпочивати на воді. Для цього необхідно вміти плавати на спині. Перекинувшись на спину і утримуючи себе на поверхні легкими рухами рук і ніг, ти зможеш відпочити.

- Перед тим, як стрибати у воду, переконайся у безпеці дна і достатній глибині водоймища.

- Пірнати можна лише там, де є для цього достатня глибина, прозора вода, рівне дно.

- Після купання не рекомендується сидіти на сонці, краще відпочити в тіні.

- Якщо ти став свідком того, що людина тоне чи кличе на допомогу - негайно повідом рятувальників, які завжди чергують на обладнаних для купання місцях.

Ні в якому разі:

- Не купайся без дорослих.

- Не залазь на попереджувальні знаки, буї, бакени.

- Не стрибай у воду з човнів, катерів, споруджень, не призначених для цього.

- Не пірнай з мостів, дамб, причалів, дерев, високих берегів.

- Не купайся біля крутих і зарослих густою рослинністю берегів.

- Не використовуй для плавання такі небезпечні засоби, як дошки, колоди, камери від автомобільних шин та інше знаряддя, не передбачене для плавання. Пам'ятай, надувні матраци і надувні іграшки вітром або течією може віднести дуже далеко від берега, а хвилиною перевернути, з них може вийти повітря, і вони втраять плавучість.

- Не грай у воді в небезпечні ігри, а саме: не слід підпливати під тих, хто купається, хапати їх за руки чи ноги, «топити».
- Не подавай помилкові сигнали про допомогу.
- Не купайся у непогоду, при сильному вітрі, великій хвилі.

Дотримуйся вищевказаних правил і відпочинок на воді принесе тобі лише радість та задоволення.

6. Правила поведінки при тепловому (сонячному) ударі

Ознаки теплового (сонячного) удару

- Почервоніння шкіри тіла;
- Задишка;
- Слабкість;
- Нудота, блювота;
- Запаморочення, потемніння в очах, зорові галюцинації (мигтіння перед очима, відчуття руху сторонніх предметів, повзання мурашок перед очима);
- Частий і слабкий пульс;
- Шкіра стає більш гарячою і сухою;
- М'язові спазми і біль;
- Прискорене дихання;

Що робити при тепловому (сонячному) ударі:

- потерпілого перенести в тінь укласти на спину, охолодити голову мокрим рушником або льодом;
- дати міцний холодний чай, воду;
- розстебнути одяг, який здавлює тіло;
- якщо потерпілому стає гірше – викличте швидку медичну допомогу за номером **103**.

7. Правила поведінки на льоду

Щоб ні з ким не трапилося лиха, потрібно обережно поводитись на льоду. Найбільш небезпечна крига – перша та остання, адже така крига ще надзвичайно тонка, неміцна і не витримує маси навіть маленької дитини.

Лід блакитного кольору - найміцніший, а білого - значно слабший.

Для **однієї людини** безпечним вважається лід синюватого або зеленуватого відтінку, товщиною більшою за 7 см.

Для **групи людей** безпечним є лід товщиною не менше, ніж 15 см. При пересуванні декількох людей по льоду треба йти один за одним на відстані.

При **масовому катанні** на ковзанах лід має бути товщиною не менше, ніж 25 см.

Перш ніж ступити на лід водоймища, дізнайся про товщину льодового покриву за допомогою довгої загостреної палиці (плішні) чи іншого подібного предмета, але обов'язково легкого, який ти вільно можеш тримати в руці.

Ніколи не перевіряй товщину льоду ударами ніг!

Під час руху по льоду слідкуй за його поверхнею, обходь небезпечні місця та ділянки з кущами і травою. Особливу обережність проявляй у місцях зі швидкою течією, джерелами, струмками та теплими стічними водами підприємств.

Якщо лід недостатньо міцний, негайно зупинися і повертайся назад тим же шляхом, роблячи перші кроки без відриву від його поверхні.

Людина, яка опинилася в крижаній воді перехоплює дихання, голову ніби здавлює залізний обруч, серце скажено б'ється. Щоб захиститися від

смертоносного холоду, організм включає захист –

починається сильне тремтіння. За рахунок цього організм зігрівається, але через деякий час і цього тепла стає недостатньо. Коли температура шкіри знижується до 30 градусів, тремтіння припиняється і організм дуже швидко охолоджується. Дихання стає все рідше, пульс сповільнюється, тиск падає. Смерть людини, що несподівано опинилася в холодній воді, настає найчастіше через шок, що розвивається протягом перших 5–15 хвилин після занурення у воду або порушення дихання.

У випадку, якщо ти все ж провалився під лід

- не піддавайся паніці, утримуйся на плаву, уникаючи занурення з головою;
- клич на допомогу;
- намагайся вилізти на лід, широко розкинувши руки, наповзаючи на його край грудьми і почергово витягуючи на поверхню ноги;
- намагайся якомога ефективніше використати своє тіло, збільшуючи ним опорну площу;
- вибравшись на лід, перекотися і відповзай в той бік, звідки ти прийшов, де міцність льоду вже відома.

Далі тобі необхідно переодягнутися. Якщо сухого одягу під руками не виявилось, треба викрутити мокрий і знову одягнути його. Щоб зігрітися, виконуй будь-які фізичні вправи. Можна розтертися сухою вовняною тканиною, потім необхідно сховатися в захищеному від вітру місці, добре укутатися, по можливості випити чогось гарячого.

Звичайно, треба завжди намагатися врятувати людині життя почесно, але перш ніж

кинутися до того, хто провалився, тобі необхідно:

- покликати (якщо це можливо) на допомогу дорослих;
- знайти предмет, який можна кинути потерпілому (міцну палицю, мотузку, власний пояс, шарф, сумку або рюкзак, якщо вони без речей і мають довгу, міцно пристрочену лямку);
- оцінити, наскільки далеко від берега опинився потерпілий, і чи є можливість без перешкод дістатися до нього.

Якщо ти впевнений, що зможеш (чи готовий) врятувати людину, то:

- крикни, що ти йдеш на допомогу;
- наближайся до ополонки поповзом, широко розкинувши руки;
- підклади під себе лижі, дошку, фанеру;
- обговори свої дії з постраждалим (домовся про команду, на яку потужним ривком ти будеш його тягнути, а він в цей час намагатиметься виштовхнути тіло на поверхню);
- не підповзаючи до самого краю ополонки, подай потерпілому палицю, жердину, лижу, шарф, мотузку, санки чи щось подібне і витягни його на лід;
- витягнувши потерпілого на лід, разом із ним поповзом повертайся назад.

8. Правила поведінки при ожеледиці та бурульках

Нестійкі погодні умови — відлига вдень і заморозки вночі — сприяють активному утворенню бурульок на покрівлях споруд (особливо старих будинків із похилим дахом) та великих деревах.

➔ Будь особливо уважним, проходячи біля будинків або високих дерев. Спершу впевнись у відсутності загрози падіння льодових наростів.

➔ Якщо це можливо, тримайся на відстані від будинків та інших споруд, обираючи найбільш безпечний маршрут руху.

У жодному разі не заходь за спеціальні огорожі поблизу будинків або дерев.

ПАМ'ЯТАЙ прості правила

1. Під час танення льоду та снігу стережіться бурульок – не ходіть під стінами будинків.
2. Не тримайте руки в кишенях – це збільшує вірогідність падіння та отримання травм.
3. Не перебігайте проїжджу частину.
4. Ходіть по тротуарах посипаним піском або сіллю.
5. Оберіть освітлені ділянки дороги.

9. Правила безпеки при поводженні з газом

Щоб газ приносив людям лише радість і тепло, кожний член сім'ї, починаючи зі шкільного віку, мусить знати і суворо дотримуватись правил безпечного користування газом, знати, до яких наслідків призводить порушення цих правил.

Природний газ майже вдвічі легший за повітря і при витоку з приладів і газопроводів піднімається, скупчуючись у верхніх зонах приміщень.

Природний і зріджений газ не мають кольору і запаху. Щоб газам надати запаху, до них додають домішки, у результаті чого з'являється запах гнилої

капусти.

Запам'ятай, що газ, яким користуються у побуті, є горючою речовиною і порушення правил користування ним може призвести до виникнення пожежі.

Основні вимоги безпечної експлуатації побутового газового устаткування

Для попередження виникнення пожежонебезпечної ситуації потрібно правильно користуватися побутовими газовими приладами.

Запам'ятай основні вимоги для попередження пожежі:

- Забороняється користуватися несправними газовими приладами чи використовувати їх не за призначенням.

- Не можна залишати без нагляду працюючі газові прилади, бо на випадок затухання одного з пальників в приміщенні починає надходити газ, він накопичується та, змішуючись із

повітрям, утворює вибухонебезпечну суміш. Необхідно стежити, щоб рідина, що кипить, не залила вогонь пальника, протяг не загасив полум'я.

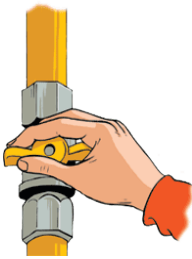
- Якщо газ потрапив у повітря приміщення, негайно слід закрити кран подачі газу і провітрити приміщення.

- Категорично забороняється сушити білизну чи волосся над плитою із запаленими пальниками.

- Не можна розміщувати біля газової плити речовини, що можуть легко займатися: папір, тканини тощо.

Порядок дій при виявленні запаху газу:

- ні в якому разі не використовуй сірники, запальнички та інші джерела відкритого вогню;
- не вмикай світло та будь-які електроприлади;
- не користуйся електродзвінками квартир; не використовуй телефони з дисковими номеронабирачами;
- негайно перекрий вентиля на газовому приладді і крани на плиті;
- відчини вікно і двері, створивши протяг для провітрювання приміщення;
- виклич аварійну службу газу за **телефоном 104** і залиш приміщення.

Правила поведінки при отруєнні газом:

- якщо є постраждалі - виклич швидку медичну допомогу за **телефоном 103**.
- відчини вікна, двері;
- потерпілого необхідно винести на вулицю і розстебнути одяг на грудях. На голову покласти холодний компрес, а до ніг – грілку, оббризкати обличчя холодною водою, дати понюхати нашатирний спирт, напоїти міцним чаєм, кавою.

ЩО НЕ МОЖНА РОБИТИ, ЯКЩО ВИ ВІДЧУЛИ ЗАПАХ ГАЗУ

ПАМ'ЯТАЙ, користуватись газовим приладдям можна тільки після того, як дорослі детально пояснять тобі правила поводження з ними і ще деякий час наглядатимуть за тим, чи правильно ти все виконуєш.

10. Правила безпеки поводження з електричними приладами

Кожен день ти користуєшся електричними приладами, але потрібно знати, що вони криють у собі небезпеку. Так, дія електричного струму на людину може призводити до електричних травм та пошкоджень, таких як скорочення м'язів, що супроводжується сильним болем, втратою свідомості, порушенням роботи серця чи дихання (або обох цих порушень разом). Іноді трапляються нещасні випадки від дії електричного струму, які приводять до смерті людини. Та щоб уникнути багатьох неприємностей, тобі достатньо завжди пам'ятати та дотримуватись **правил поводження з електричними приладами**:

- Електронагрівальні прилади, такі як електрочайник, електросамовар, електропраска, електрокамін та інші, потрібно включати в електромережу справними.

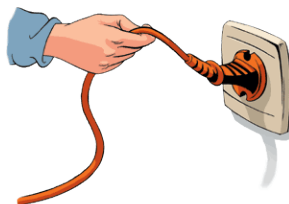
- Якщо ти дивишся телевизор, а екран погас або почав миготіти, ні в якому разі не можна по ньому стукати. Він може загорітися або навіть вибухнути. Його треба негайно вимкнути.

Якщо щось потрапило до телевизора, радіоприймача та інших електроприладів, які працюють, треба в першу чергу їх вимкнути. Ні в якому разі не можна лізти туди олівцем чи іншим предметом, коли електроприлад увімкнений.

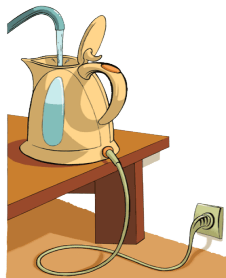
- Переважна кількість побутових електроприладів є переносними, і при цьому часто виникає пошкодження їх ізоляції. Також буває, що електричний дріт обірвався чи оголився. У таких випадках ні в якому разі не торкайся оголених місць, бо це може призвести до травми.

- Не залишайте без нагляду увімкненими в розетку електроприлади.

- Забороняється тягнути за електричний шнур руками, тому що він може обірватися і вразити електричним струмом.

- Не можна заповнювати водою ввімкнені в електромережу чайники, кавоварки, каструлі.

- Не торкайся мокрими руками та не витирай вологою ганчіркою електричні кабелі, штепсельні розетки, вимикачі, інші електроприлади, ввімкнені в електромережу.

- Не можна підвішувати речі на кабелі.

- Не можна бавитись із штепсельними розетками – це загрожує твоєму життю.

- Коли ідеш з дому – всі електроприлади мають бути вимкнені.

Використання електричних приладів не за призначенням або невміле користування ними, може призвести до **пожежі!**

Але якщо вже так сталося, що електричне обладнання загорілося, то перш за все потрібно:

- вимкнути електрорубильник. (А ти знаєш, де знаходиться електрорубильник твого помешкання? Якщо ні, тоді негайно попроси своїх батьків показати тобі його і навчити, як ним користуватися!)

Якщо знеструмити електромережу неможливо, то слід пам'ятати: не можна застосовувати для гасіння воду та пінні вогнегасники, можна лише порошоків;

Якщо електроприлад зайнявся, спробуй діяти за такою схемою:

- обмотай руку сухою ганчіркою, висмикни вилку з розетки;
- накрій палаючий предмет ковдрою;
- повідом дорослих про пожежу.

Під час прогулянки **ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:**

- підходити до оголених дротів і чіпати їх руками;
- розводити багаття, запускати повітряних зміїв під лініями електропередач;
- гратись поблизу підстанцій.

Пам'ятай, несправності в електромережі й електричних приладах може усунути лише спеціаліст-електрик!

11. Правила збирання грибів та зустріч з отруйними рослинами

Щоб запобігти отруєнню, необхідно дотримуватися таких правил:

- ▶ збирати гриби тільки з дорослими;
- ▶ збирати гриби потрібно тільки ті, які ви добре знаєте;
- ▶ ніколи не збирайте і не вживайте гриби, у яких біля основи ніжки є стовщення (як, наприклад, у червоного мухомора), і не куштуйте їх;
- ▶ намагайтеся брати гриби тільки з ніжкою, особливо це стосується сиріжок, тільки так можна запобігти зустрічі з блідою поганкою;
- ▶ не збирайте «печериці», у яких на нижній поверхні капелюшка є пластинки білого кольору;
- ▶ пам'ятайте про хибні опеньки: не беріть гриби з яскраво пофарбованим капелюшком;
- ▶ ніколи не вживайте сирі, червиві, ослизлі, в'ялі й зіпсовані гриби;
- ▶ будьте також уважними при збиранні ягід і рослин, не збирайте й не вживайте рослини та ягоди, які вам не відомі.

Здоров'я і навіть життя людини, що отруїлася грибами, залежить від того, наскільки своєчасно їй нададуть медичну допомогу.

При будь-якому отруєнні грибами, навіть на перший погляд нетяжкому, слід негайно звернутися до лікаря. Симптоми отруєння: нудота, блювота, біль у животі, проноси, судоми, посилене потовиділення, мимовільне сечовиділення. До приходу лікаря необхідно перш за все постаратися будь-якими засобами вивести отруйну речовину з організму.

Для цього необхідно звернутися до дорослих, щоб допомогли промити шлунок і спорожнити кишківник. Шлунок промивають теплою водою, содовим розчином або слабким розчином марганцевокислого калію.

Постраждалому не можна самому йти в лікарню, а також бігти або їхати на велосипеді. Це може сприяти швидкій дії

отрути. Тому хворий до госпіталізації і в період перебування у лікарні повинен дотримуватися постільного режиму.

ДИКОРОСЛІ ОТРУЙНІ РОСЛИНИ

ДУРМАН. Однією з найбільш отруйних рослин є дурман.

Вся рослина отруйна. Явища отруєння: сильний головний біль, сухість у роті, нервово збудження, психічні розлади.

БЛЕКОТА ЧОРНА. Роста скрізь – на дворах, пустирях, вздовж парканів та доріг. Розкривши коробочку і висипавши на руку насіння, маленькі діти можуть кинути його до рота, приймаючи за зерна маку. Симптоми отруєння подібні до отруєння дурманом.

БОЛИГОЛОВ - отруйна рослина сімейства зонтичних. Місця виростання – городи, пустирі, рідше береги річок. Рослина неприємно пахне, якщо її розтерти між пальцями (запах миші). При отруєнні болиголовом потерпілі скаржаться на головний біль і запаморочення.

ВОВЧЕ ЛИКО (вовча ягода) – одна з найотруйніших рослин. Плоди – яскраво-червоні, овально-довгасті ягоди. Кілька з'єдених ягід можуть спричинити смерть. Кора також отруйна - вона легко здирається. Квіти подібні до бузку і мають тонкий аромат, схожий на запах гіацинта.

12. Правила безпечної поведінки з тваринами

Якщо ти знайшов на вулиці та підібрав або придбав якусь тваринку, ніколи не приховуй цього від батьків.

Якщо ти грав з будь-якою твариною або тримав на руках, годував, то треба добре з милом вимити руки.

Якщо тебе укусила або подряпала собака, кішка, негайно скажи про це батькам.

СОБАКИ МОЖУТЬ БУТИ НЕБЕЗПЕЧНИМИ ТОМУ:

1. НЕ зачіпай незнайомих собак.
2. НЕ наближайся до собаки, яка щось охороняє або їсть.
3. НЕ слід тікати від собаки.
4. НЕ торкайся вуличних тварин. Вони можуть бути хворими.
5. НЕ кидай у собаку каміння
6. НЕ наближайся до собак під час собачих ігор.
7. НЕ підходь до собаки з цуценятами.

Якщо ти раптом на вулиці побачив незнайому тварину чи комаху, запам'ятай наступне:

- не наближайся і не намагайся торкнутися незнайомої тварини. Ти можеш її налякати, а вона у відповідь може завдати тобі шкоди: вдарити або ж укусити;

- **пам'ятай**, що особливо кольорово-яскраві комахи привертають до себе увагу своїм забарвленням, і спокушають взяти їх до рук, щоб роздивитися. Це небезпечно! Оскільки багато з них є отруйними видами.

13. Правила безпеки на дорозі

Поради, які допоможуть тобі дістатися потрібного місця вчасно та безпечно:

- вчасно виходь з дому;
- коли їдеш, намагайся сісти або міцно тримайся за поручень;
- не поспішай, коли входиш і виходиш із транспорту;
- після того, як ти вийшов із транспорту, дочекайся, коли автобус від їде, і тільки після цього переходь дорогу;
- на зупинці: не кричи, не бігай та веди себе чемно;
- не ходи по краю тротуару;
- коли переходиш дорогу не розмовляй по телефону і не одягай навушники;

Якщо тебе забирають із зупинки батьки, то вони повинні чекати на тебе біля виходу із автобуса, а не на іншому боці вулиці.

Дорожні знаки:

Доріжка для велосипедистів - ти повинен її використовувати для катання на велосипеді

Доріжка для пішоходів - ти повинен нею користуватися, коли йдеш пішки

Пішохідний перехід - ти повинен переходити дорогу саме у цьому місці

У повсякденному житті слід дотримуватися таких правил:

на зупинках не повертайтеся спиною до транспорту, що рухається; а коли машина наближається до зупинки, не намагайтеся стати в першому ряду нетерплячого натовпу - вас можуть виштовхнути під колеса.

автобус і тролейбус обходьте позаду, трамвай - попереду, будь-який транспорт може закрити собою інший, який рухається позаду ще з більшою швидкістю.

не спіть, коли транспорт рухається: небезпечно не стільки проґавити потрібну зупинку, скільки травмуватися при різкому гальмуванні або маневруванні;

не притуляйтеся до дверей, уникайте їзди на сходинах;

посадку та висадку з легкового автомобіля лише після повної зупинки транспорту, головне - не з боку руху транспорту;

під час руху автомобіля не можна відволікати водія, чіпати ручки дверей, гратися гострими предметами, висовувати руки і голову у вікна автомобіля, обов'язково потрібно користуватися ременями безпеки.

На залізничних коліях забороняється:

Ходити по залізничних коліях.

Переходити і перебігати через залізничні колії перед потягом, що наближається.

Переходити колію одразу після проходження потяга (або локомотива, вагона, дрезини тощо), не впевнившись, що по сусідніх коліях не пересувається рухомий склад.

Переходити залізничні переїзди при закритому положенні шлагбаума та при червоному світлі світлофора залізничної сигналізації.

На станціях і перегонах пролізати під вагонами і перелізати через автозчепи для переходу через колію.

Проходити вздовж залізничної колії ближче п'яти метрів від крайньої рейки.

Пролізати під закритим шлагбаумом на залізничному переїзді а також виходити на переїзд, коли шлагбаум починає закриватися.

Класти на рейки залізничної колії будь-які предмети.

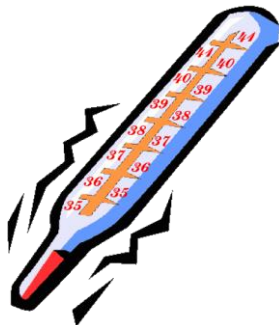
УВАГА! Будьте обережні при переході автодоріг чи залізничних колій.

14. Правила поведінки при розливі ртуті

Ртуть - метал сріблясто-білого кольору. Парі ртуті та її сполуки дуже отруйні.

З попаданням до організму людини через органи дихання, ртуть акумулюється та залишається там на все життя.

Симптоми гострого отруєння проявляються через 8-24 години: починається загальна слабкість, головна біль та підвищується температура; згодом - болі в животі, розлад шлунку, хворіють ясна.

Якщо у приміщенні розбито ртутного градусника:

- зберігайте спокій, уникайте паніки;
- виведіть з приміщення всіх людей, тварин;
- відкрийте вікна і зачиніть двері кімнати де був розбитий градусник;
- розкажіть про це дорослим;
- **використання пылососу для збирання ртуті – ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ;**
- вимийте забруднені місця мильно-содовим розчином (400 грамів мила і 500 грамів кальцинованої соди на 10 літрів води) або розчином перманганату калію (20 грамів на 10 літрів води);
- зачиніть приміщення після обробки так, щоб не було сполучення з іншими приміщеннями і провітрюйте протягом трьох діб;
- вичистіть та промийте міцним, майже чорним розчином марганцівки підшви взуття, якщо ви наступили на ртуть.

Виявивши ртуть у великих кількостях, потрібно негайно зателефонувати в службу порятунку (101) або поліцію (102) – там обов'язково відреагують і приймуть необхідні заходи.

15. Правила поведінки при виявленні сторонніх предметів у будинку

Якщо ти знайшов підозрілий предмет

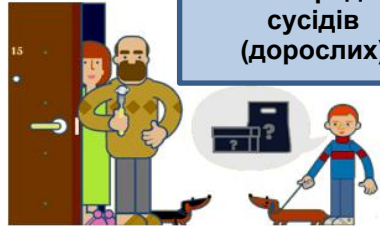
Не відкривай

Не рухай

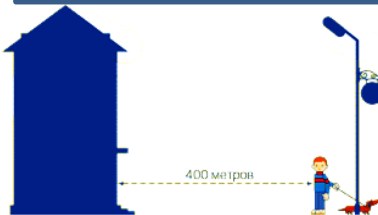

Попередь сусідів (дорослих)

Викликаючи поліцію, не користуйся поблизу підозрілого предмету мобільним телефоном

Запам'ятай час, коли помітив підозрілий предмет

Відійди якомога далі від будинку

Дочекайся поліції – це важливо

До жодних самостійних дій вдаватися не можна!

